

Gutten som ville endre verden

INTERVJU

ANNE KATHRINE SEBJØRNSEN

annekaths@hotmail.com

Usman Ahmad Mushtaq har gjort internasjonal lynkarriere siden han fullførte medisinstudiet for seks år siden. På jobb for WHO omgås han verdenskjente ledere og internasjonale helsetopper, men det er på Stovner han føler seg mest som seg selv.

Foto: Birgit Solhaug

En stresskoffert runder hjørnet ved Den norske opera og ballett, etterfulgt av en elegant, litt hektisk mann i skreddersydd dress. Den lave solen drysser gull over Oslofjorden og speiler seg i de blankpussede skoene hans.

Usman Ahmad Mushtaq kommer direkte fra et møte i Madrid, der representanter fra 35 land har vært samlet rundt arbeidet med å opprettholde fokuset på covid-19-pandemien og å forberede verden på nye helsetrusler.

– Mange fattige land har fortsatt veldig lav vaksinasjonsdekning, men nå er det så mange andre kriser i verden som tar oppmerksomheten.

Han snakker fort og engasjert, tar av de støyreducerende hodetelefonene han har rundt halsen og tilbyr seg å kjøpe kaffe.

– Disse er *life savers*, sier han og peker på hodetelefonene. Jeg jobber ekstra effektivt på flyplasser når det er kort tid til takeoff. Med disse kan jeg være fokusert, sier han.

For tiden er han bosatt i Genève, og det siste halvannet året har han jobbet med utrulling av covid-19-vaksiner samt medisiner og diagnostikk som fagansvarlig i det globale samarbeidet Access to COVID-19 Tools Accelerator (ACT-A Hub). Den internasjonale karrieren har tatt av i ekspressfart.

– Jeg hadde alltid tenkt at jeg skulle jobbe og bo i Norge og hadde ikke noen store planer om å jobbe internasjonalt, sier han.

Verden utenfor Norge og Pakistan var heller ikke noe han lengtet etter å utforske under oppveksten på Stovner i Oslo Øst.

– Livet mitt kan deles i to perioder. Under oppveksten brukte jeg all tid i Oslo øst, men på medisinstudiet åpnet verden seg. Da jeg hadde bestått avsluttende eksamen på medisinstudiet, hadde jeg større frihet til å gjøre de tingene jeg likte. Det følte nærmest som avslutningsscenen i filmen «Frihetens regn», der hovedpersonen strekker armene mot himmelen, sier han og smiler.

Tiden i Pakistan

Usman var i oppløpet som LIS-1 da han ble kontaktet av Pakistans helseminister, Zafar Mirza, med en forespørsel om å bli rådgiveren hans i Islamabad.

– Zafar hadde tidligere jobbet i WHO, og jeg hadde møtt ham ved et par anledninger. Han hadde fulgt noe av arbeidet mitt, spesielt med EAT, og lurte på om jeg kunne bli med på laget. Den uken var jeg egentlig på vei til New York på et EAT-møte, men booket om og dro til Pakistan for å drøfte muligheten. Det var utfordrende å få til et engasjement, siden jeg ikke var pakistansk statsborger, men det ordnet seg, forteller han.

Noen dager etter at han gjorde seg ferdig med distriktsturnus på Rælingen, satt han på flyet til Pakistan. Her fikk han muligheten til å bidra i alle ledd av beredskapsarbeidet og responsen.

Usman Ahmad Mushtaq

Cand.med., 2016 og bachelorgrad i samfunnsøkonomi, Universitetet i Oslo, 2018

Visepresident i IFMSA, 2012–13

Norsk ungdomsdelegat til 68. generalforsamling i FN, 2013

Medgründer og styremedlem av EAT Foundation, 2013–d.d.

Politisk rådgiver for Arbeiderpartiets stortingsgruppe, 2016, og medlem av Stovner bydelsutvalg, 2019–d.d. (permisjon)

Byrådssekretær for byrådsleder i Oslo, 2017

Styremedlem i UNICEF Norge, 2017–d.d.

Lege i spesialisering del 1, Akershus universitetssykehus, 2018–19

Rådgiver for helseministeren i Pakistan, 2019–2021

Fagansvarlig i Access to COVID-19 Tools Accelerator (ACT-A) Hub, WHO, 2021–d.d.

Byråd for arbeid, integrering og sosiale tjenester i Oslo, 2023

– Arbeidet var utfordrende og besto av alt fra å lede håndteringen av innreisende på internasjonale flyplasser til beredskap på de store sykehusene. Uten noen som helst erfaring med krisehåndtering på det nivået ble jeg nødt til å finne ut av mye selv. Med stor ydmykhet overfor kolleger rundt meg med mye lengre erfaring, innså jeg raskt mine begrensninger. *Cluet* var å vite hva jeg *ikke* kunne og å bygge gode lag. Også i land med begrensede økonomiske ressurser er det mye intellektuell kapital og kunnskapsressurser, understreker han.

I ettertid er han godt fornøyd med hvordan de håndterte situasjonen.

– Helseministeren hadde heldigvis tung helsefaglig bakgrunn, og vi hadde håndtert et stort dengue-utbrudd i Pakistan i 2019 før pandemien traff. Alvoret rundt SARS-CoV-2 gikk derfor tidlig opp for oss, og vi tok raskt beslutningen om å slå alarm. Helseministeren satte ned en krisestab den tredje uken i januar 2020, og jeg ble bedt om å ha ansvaret for å koordinere og sørge for at krisestaben leverte, forteller han.

Den store verden

Usman vokste opp i Tante Ulrikkes vei på Stovner. Han kan kjenne seg igjen i Zeshan Shakars roman med samme navn.

– Et sted midt imellom de to hovedkarakterene var sånn jeg tror de aller fleste hadde det. Vi var nok alle i vår egen boble. En tredjedel av barna som vokser opp på Stovner, er fra familier med vedvarende lavinntekt, men dette var ikke noe vi tenkte på da vi vokste opp. Jeg tror det negative presset som kommer med sosial ulikhet, treffer barn hardere i dag enn før, spesielt med tanke på sosiale medier. Påkjenningen må være større. Først som student forsto jeg hvor stereotypisert Stovner var, sier han.

Overgangen fra Stovner videregående til medisinstudiet ved Universitetet i Oslo ble stor.

– Alle vennene mine var fra Stovner og Oslo øst. Jeg hadde ingen venner fra andre deler av byen. Jeg oppdaget at selv om jeg var flink på skolen, så slet jeg med språk og kommunikasjon. Dette måtte jeg jobbe mye med i studietiden. Jeg brukte mye slang når jeg snakket. Å holde et lite innlegg foran en menneskemengde, det kunne jeg bare ikke, forteller han.

– Jeg fikk angst i dagevis i forkant av presentasjoner foran medstudenter på studiet, sier han.

Usman bodde i en romslig leilighet med foreldre og fem søsken. De var ikke så ofte utenfor nærområdet.

Før han startet på medisinstudiet hadde han vært en håndfull ganger vest i byen. Ferier ble for det meste tilbrakt i Norge eller Pakistan. Usman trodde alle vokste opp sånn, og savnet ikke noe spesielt i oppveksten.

«Jeg bestemte meg tidlig for å sørge for å være i grupper der jeg følte meg ukomfortabel fordi andre kunne mer enn meg»

Først da han startet på universitetet åpnet det seg en ny og utforsket verden. Reisetrangen eksploderte og han involverte seg i Norsk medisinstudentforening og den internasjonale medisinstudentforeningen IFMSA. Han engasjerte seg veldig for klima- og helsearbeid og var en del av teamet som grunnla EAT.

– I løpet av de siste årene på studiet reiste jeg ganske mye. Jeg hadde så langt gjort det bra faglig, men da jeg begynte å bli veldig aktiv i organisasjonsarbeid, ble det for mye. Det resulterte i at jeg måtte ta en pause i studiene, før jeg hentet meg inn på slutten, sier han og smiler.

Svamp med myke ferdigheter

– Jeg hadde aldri tidligere møtt folk på min egen alder som var multitalenter i en sånn grad som de jeg møtte på universitetet, spesielt i regi av organisasjonsarbeidet. På universitetet møtte jeg plutselig de flinkeste folka, med forskjellig bakgrunn fra hele Norge, forteller han entusiastisk.

Han skjønnte snart at det å våge seg utenfor komfortsonen var nyttig.

– Jeg bestemte meg tidlig for å sørge for å være i grupper der jeg følte meg ukomfortabel fordi andre kunne mer enn meg. Jeg var som en svamp! Det prinsippet holder jeg fortsatt på, for det er jo sånn man utvikler seg. Nå treffer jeg de flinkeste folka i verden i jobbsammenheng, og det er nettopp ved å utsette seg for det ubehaget at man kan lære av andre, sier han.

Foto: Birgit Solhaug

Usman har aldri hatt noen klar plan for karrieren, men interessen for humanitært arbeid og geopolitikk har vært der så lenge han kan huske. Han var gutten i nabolaget som tok initiativ til basar og tombola for å samle inn penger til Palestina og ofre for tsunamien og jordskjelv i Pakistan.

– Jeg har alltid tenkt at jeg skulle jobbe i Norge og hadde ikke noen plan om å jobbe internasjonalt.

«Hvis man ønsker en internasjonal karriere, må man kunne navigere i ulike kulturer og tilpasse seg ulike miljøer»

Når unge medisinstudenter spør om råd om å engasjere seg internasjonalt, er det nettopp det å tre ut av komfortsonen han råder dem til.

– Hvis man ønsker en internasjonal karriere, må man kunne navigere i ulike kulturer og tilpasse seg ulike miljøer. Det handler ikke alltid om hvor flink man er, men også mye om sosial kompetanse, sier han.

Å manøvrere i kulturer

I Oslo lærte Usman å smelte inn. Det har gitt han et viktig karrierefottrinn.

– Oppveksten på Stovner har gitt meg myke ferdigheter (soft skills), og det har nok vært mye viktigere for karrieren enn bare det å være «flink». Foreldrene mine kom som de fleste pakistanere i Norge før 1975. Pappa jobbet på fabrikk i over 20 år, før han startet opp gatekjøkken på Storo. Fra jeg var 13 år jobbet jeg både der og som avisbud. Jeg har vært i en eller annen jobb siden da.

På Stovner lærte han å tilpasse seg ulike mennesker og miljøer.

– Livet mitt har bestått av kulturforskjeller. I barndommen var det store forskjeller hjemme og på skolen, og livet på universitetet var helt annerledes enn livet hjemme på Stovner. De erfaringene har gjort meg bedre i stand til å takle kulturforskjeller senere, enten det er overgangen fra Blindern til WHO eller fra turnus i Rælingen til jobb for helseministeren i Pakistan, fastslår han.

«Oppveksten på Stovner har gitt meg myke ferdigheter, og det har nok vært mye viktigere for karrieren enn bare det å være 'flink'»

Tidligere lærere vil kanskje ikke mene at Usman var spesielt tilpasningsdyktig som barn.

– Jeg var rampete og ble ofte sendt på gangen. Jeg kjedet meg, rett og slett, sier han.

Da klassen skulle på tur med Hvite busser til Tyskland, ble Usman først nektet å dra. Skolens ledelse var bekymret for at han ville ødelegge turen. Først da Usmans foreldre insisterte på at sønnen måtte få dra, fikk han bli med.

– Hvordan gikk turen?

– Det ble en veldig viktig tur for min del, og jeg oppførte meg, forsikrer han.

Usman tror kjedsomhet var grunnen til at han lagde så mye bråk gjennom grunnskoleårene. Det var først de to siste skoleårene på videregående at han begynte å legge særlig innsats i fagene. Han fikk det for seg at han skulle inn på medisinstudiet. Og når Usman først går inn for noe, så gjør han det skikkelig.

– Jeg droppet å være russ, hadde vanlig skole på dagen og tok masse privatisteksamener både i valgfag og tyngre fag på fritiden. Jeg måtte faktisk bytte skole for at kabalen skulle gå opp. Men jeg kom inn. Jeg er jo en nerd, og medisinstudiet passet meg bra. Foreldrene mine fikk rett i det.

– Ting blir fort kjedelig for meg hvis det blir repetitivt. At jeg trenger å gjøre nye ting, er en av grunnene til at jeg ikke har valgt å jobbe klinisk foreløpig.

Balanse i livet

Også under pandemien brukte Usman tiden godt. En venn mente at Usman ville ha mye til felles med en ung, samfunnsengasjert dame fra California som han kjente. Han koblet de to sammen.

– Hun har en veldig spennende bakgrunn. Det var veldig fint å bli kjent med hverandre under pandemien. Vi hadde et lite bryllup midt under omikronperioden, og det endte med at vi begge ble syke uken etter, forteller han.

Overgangen til et normalt familieliv har også vært stor, men på en god måte.

– Prioriteringene er endret. En av grunnene til at jeg kunne gjøre så mye, var at jeg ikke hadde veldig mye privatliv. De aller fleste vennene jeg hadde, var de jeg jobbet med. Nå skal jeg utforske det å balansere jobb og hjem. Jeg har aldri

vært skikkelig utbrent, men tiden under pandemien var brutal. Jeg jobbet fra morgen til kveld i Pakistan. Det var omtrent som å jobbe på en kirurgisk avdeling, bare uten avspasering, sier han og ler litt.

Politikk som verktøy

Usman valgte å bli politisk aktiv etter 22. juli-terroren og meldte seg inn i Arbeiderpartiet et par år senere.

– Jeg forstod at jeg måtte inn i politikken for å klare å skape de virkelig store endringene. Selv har jeg aldri hatt noen klar karriereplan, men har grepet de mulighetene som har kommet. I et land som Norge er politikken et viktig verktøy hvis man ønsker å gjøre noe for lokalmiljøet sitt. Lokaldemokratiet står så sterkt, og som et helt vanlig partimedlem kan du ende opp med å påvirke mye. Jeg gleder meg til å ta opp lokalpolitikken igjen når jeg er tilbake.

Han reiser seg. Det er noen som venter på han.

– Mamma er forresten barnehageassistent. Det er bra barnehager på Stovner, skyter han inn.

Han trekker pusten, er brått over på et nytt tema.

– Jeg håper inderlig at vi er på vei helt ut av pandemien og at det ikke kommer noen flere overraskelser.

Usman legger hodetelefonene rundt halsen, knytter hånden rundt koffertåndtaket og tripper litt med føttene. Det er på tide å komme hjem.

Publisert: 9. februar 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0049

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 19. juni 2026.